

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Genus deliberatium: Dissuasiones: Oratio Scythæ legati: Dissuadet
Alexandro Imperij propagandi cupiditatem: Oratio parua mole, magna
sensibus, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

VI. Argumentatur à natura rei, & ipso usu purpura, qua solet esse multi communis, nam & puera, & magistris vicorum, non modo viuis, sed & mortuis conceditur, quinimo equis ipsi in quo per μέτωπον videtur purpura dignitatem extenuare, verum obiter animaduertio eandem suis se semper magna, & illustris fortuna notam. Ma-
 illustri for- ximè vero sub Imperatoribus, quorum lac etiam
 una nota. leges exstant ὡς ἀμὸς ἀλεξάνδρον λέ μερ
 Leges de ca. ἑπιον γελόου (quod Leo tamen constitutione
 30. permisi) Augusta ipsa non pariebant, nisi in
 purpura, sine, quod indicare videtur Themistius
 orat. 6. Ad Valentinianum, de purpuris παρ
 γάμοις intelligitur, sine de cubiculo πορφυρα,
 de quo Anna Comnena lib. 6. ἀφ' ἑπισμένων τοῖς
 λευκοῖς τ' βασιλέων οἰκίαι πορφυραν ὀνο
 μάσσιν.

VII. Animaduerte in eo hominis artificium, qui Catonis grauem, & seriam contra luxum orationem perpetuo faceris infringere conatur. Indignum est equos (inquit) in usu purpura matronas precedere, qui non modo purpura instrati, sed gemmis quoque crescente luxu ornati sunt.

Equi gem- Equi radiantibus gemmis onusti antecede-
 mis onusti. bant. Sidon. Apollin ep. 20. lib. 4. Dehinc callide ad
 usum auri delabitur. Esto usum purpura tenacitas
 maritorum negabitur quia absumitur. At in auro ni-
 hil interimenti, sed solum manupretium, seu mer-
 ces pro opera manus.

VIII. Resellit, quod postremum dixerat, nullam debere esse querimoniam, quod omnes in eo essent a-
 quales. Ivo (inquit) inde omnium iusta indignatio est, quod videant ea sibi Roma in luce terrarum ere-
 pta ornamenta, quibus latina liberè fruuntur, & hanc ignominiam grauius ferunt, quod affectibus
 magis hic sexus sit obnoxius.

Γοναμία φύτις παδίως τῶ πάθει ἀλικο-
 μένῃ, inquit Isidorus Pelusiota ep. 2. 6. ex eo.

Pugnat cum motu pre munda mulierum, quod hoc uno, & proprio sui sexus solatio, diuisus sint or-
 bata.

IX. Et quia Cato his ornamentis mulieribus concessis virorum libertatem infringi contendebat, hoc resellit, & declarat maritorum imperium liberum, etiam si lex petitionem concedat, aequè semper futurum.

X. In peroratione demulcet viros disertus orator faminarum, monetq. ut malint uxores in manu & tutela habere, quam in seruitio.

Neque enim sunt famulae, sed italiam socia.

Idcirco praclarè animaduertit Proba Falconia, ubi agit de animantibus, & conformatione hominis. Quaritur huic alius nec quisquam ex agmine tanto.

Audet adire virum, sociusq. in regna voca-
 rit

Omnipotens genitor coelae, & viscera nu-
 dat,

Harum vnani iuueni laterum compagibus
 arctis

Eripuit, iubitoq. oritur mirabile d. num, Argumentum ingens.

Mulier ar-
 gumentum
 ingens.

GENVS DELIBERATIVVM.

Diffusiones.

Ex Quinto
 Curtio.

SCYTHÆ LEGATI

Oratio.

Diffuadet Alexandro Imperij propagandi cupi-
 ditatem. Hec oratio, parua mole, magna
 sensibus, plena sententiarum gemmis, inter
 excimias censerit potest.

SI Dij habitum corporis tui auiditati animi
 parem esse voluissent, orbis te non caperet,
 altera manu Orientem, altera Occidentem con-
 tingeres Et hoc assequutus scire velle, ubi tanti nu-
 minis fulgor conaderetur. Sic quoque concupiscis,
 quæ non capis Ab Europa petis Asiam, ex Asia
 transis in Europam.

Deinde, si humanum genus omne superaveris,
 cum syluis, & niuibus, & fluminibus, feris-
 que bestijs gesturus es bellum. Quid tui igno-
 ritas magnas arbores diu crescere, vna hora ex-
 tirpari? Stultus est, qui fructus earum spectat,
 altitudinem non metitur: vide, ne dum ad ca-
 cument peruenire contendis, cum ipsis, quos
 comprehenderis, decidas.

Leo quoque aliquando minimarum auium
 pabulum fit: & ferrum rubigo consumit. Nihil
 tam firmum est, cui periculum non sit, etiam ab
 inualido.

Quid nobis tecum est? nunquam terram
 tuâ attigimus. Qui sis, vnde venias, licetne ig-
 norare in vastis syluis viuentibus? Nec seruire
 vlli possumus, nec imperare desideramus. Do-

Scytharum
insignia.

Alexander
omnium
gentium
lairo.

Diuitia
esurire
cogunt.

na à nobis data sunt (ne Scytharum gentem ignores) iugum boum, aratrum, & sagitta, & patera. His vtimur, & cum amicis, & aduersus inimicos: fruges amicis damus boum labore quaesitas, patera cum his vinum Dijs delibamus: inimicos sagitta eminus, hasta cominus petimus. Sic Scythiarum Regem, & postea Persarum, Medorumque superauimus, patuitque nobis iter vsque in Ægyptum. At tu qui te gloriaris ad latrones persequendos venire, omnium gentium, quas adisti, lairo es. Lydiam cepisti, Syriam occupasti, Persidem tenes: Bactrianos habes in potestate, Indos petisti. Iam etiam ad pecora nostra auaras, & instabiles manus porrigis.

Quid tibi diuitijs optata est, qua te esurire cogant? Primum omnium satietate parasti famem, vt quo plura haberes, acrius, quæ non habes, cuperes. Non succurrit tibi, quandiu circum Bactra herreas? dum illos subigis, Sogdiani rebellare ceperunt. Bellam tibi ex victoria nascitur. Nam vt maior, fortiorque sis, quam quisquam, tamen alienigenam dominum nemo pati vult. Transi modo Tanaim, scies, quam late pateat, nunquam tamen consequeris Scythas. Paupertas nostra velocior erit, quam exercitus tuus, qui prædam tot nationum vehis. Rursus, quum procul abesse nos credes, videbis in tuis castris. Eadẽ velocitate & sequimur, & fugimus. Scytharum solitudines Græcis etiam prouerbij audio e-ludi. Nos deserta, & humano cultu vacua magis, quam vrbes, & opulentos agros sequimur. Proinde fortunam tuam pressis manibus tene. Lubrica est, nec inuisa teneri potest. Salubre consilium sequens, quod præsens tempus ostendit melius, Impone felicitati tuæ frenos: facilius illam reges. Nostri sine pedibus dicunt esse fortunam, quæ manus & pinnas tantum habet, quum manus porrigi, pinnas quoque comprehendere non sinit.

Denique, si Deus es, tribuere mortalibus beneficia debes, non sua eripere: Sin autem homo es, id quod es, semper esse te cogita.

Stultum est eorum meminisse, propter quæ tui obliuisceris. Quibus bellum non intruleris, bonis amicis poteris vti. Nam, & firmissima est inter pares amicitia: & videntur pares, qui non fecerunt inter se periculum virium. Quos viceris, amicos tibi esse caue credas. Inter dominum, & seruum nulla amicitia est: etiam in pace belli tamen iura seruantur. Iurando gratiam Scythas sancire ne credideris. Colendo fidem iurant. Græcorum ista cautio est. Qui facta consignat,

& Deos inuocant: nos religionem in ipsa fide nouimus. Quæ non reuerentur homines, fallunt Deos. Nec tibi amico opus est, de cuius beneuolentia dubites. Cæterum nos, & Afiæ, & Europæ custodes habes. Bactra nisi diuidat Tanais, contingimus: vltra Tanaim vsque ad Thraciam colimus. Thraciæ Macedoniam coniunctam esse fama est. Vtrique imperio tuo finitimos hostes, an amicos velis esse, considera.

OECONOMIA orationis.

I. Exordium est ab ambitionis natura, cuius sita nunquam expletur, sed Dei ipsius, qui sedet & Boba deola. præti (vt loquitur Synesius) domicilium formatur.

II. Dissuadent Scythæ, primum à rerum magnarum periculo, quippe culmen excelsa fortuna lubricum. Similiter Herodotus in oratione Artabani dicit: ὁ δὲ τῶν οὐρανῶν τὸ μέγιστον καὶ τὸ δεινὸν καὶ τὸ τοιαῦτα τῶν κεραιῶν, ἑπιστάτης βέλεια. & Labe- rius: Summum ad gradum cum claritate veneri, confisces, agrè, & citius, quam ascendas decides.

III. Periculum huius conditionis probant, quod Inimicus ubi magnæ parua quaque etiam nocere possint. Inimicum quamuis humilem docti est metuere. Es- sam capillus vnus habet umbram suam. Pub. Sy- rus.

IV. Delabuntur ad hypothesein, & argumentantur à natura sua gentis, quam bello lacerare, iniquum est, & temerarium. & minima vs, qui aggressi fuerint, impune. Quod autem hic afferitur de donu Symbolicis, ductum à consuetudine Scytharum, cuius simile exemplum videns in muneribus ab Idantura eiusdem gentis Rege, missis ad Darium, Clemens Alex. lib. 5 de quo dixi in Symbolis.

V. Egregia libertate capitur Alexandri luxus, & inopiam rerum affluentia, inopia Nam vt rellè ait Publius Syrus in mimis:

Instructa inopia est, in diuitijs cupiditas. Hoc ipsius Alexandri victoriarum decursu comprobatur.

VI. Ad hæc liberius minantur, nisi bene monentur. Paupertas tibi pareat, & contra eius arma, & diuitias obtendunt suam paupertatem, quam Dionysius Prusænsi scripsit. rellè ἀσυλον χρεῖμα nominat.

VII. Proinde perorando hortantur, vt fortunam suam pressis manibus teneat. Quippe fortunam citius reperias, quam retineas, inquit videm

idem Syrus auctor. Addunt ad huius sententia confirmationem, ingeniosam Fortuna in sua gente picturam, cum manibus, & pinnis, sine pedibus, quo significabant mobilem, & nullo loco consistentem. Contraria est fortuna Latinorum viscosa, quam puto sic nominatam, non quod homines eminus capter, sed quod constans sit, & permanens, quasi visco irretita. Tatis & pinnis. Nixen apud Pompeium Poetam, & Mars Laconicus in vinculis apud Pausaniam.

Victoria impluvius.

VIII. Potentissima ultimo loco adhibent argumens a apud ipsum Alexandrum, qui Dei nomen affectabat: monent quippe, ut sit beneficus in mortales, hac enim expeditissima ad Dei similitudinem via. Αγαθοποιεῖν φός εἰς θεόν (inquit Synesius) sic tunc in altera pectora. Contra, si vi homines subiugaverit, quot servos, tot hostes habiturus est.

Benefacere Deum iura.

IX. Postremo dicta, & oblatas conditiones sanciant, non iureiurando, sed fide, qua est antiquissimum numen.

Fides.

Ante Iovem generata, decus diumque, hominumque Iustitiae consors, tacitumque in pectore numen. Silius Italicus.

NABARZANIS ORATIO ad Darium.

De prelio differendo, & abdicatione Imperij: Vafra, & callida.

Ex Q. Curio.

S cio me, inquit, sententiam esse dicturum prima specie, haudquaquam auribus tuis gratam.

Sed medici quoque graviores morbos asperis remedijs curant, & gubernator, ubi naufragium timet, iactura, quicquid feruari potest, redimit.

Ego tamen, non ut damnum quidem facias, suadeo, sed ut te, ac regnum tuum salubri ratione conserves. Dijs adversis bellum inimus, & pertinax fortuna Persas virgere non desinit. Novis inijs, & hominibus opus est. Auspiciu, & Imperium alij trade interim, qui tandiu Rex appellatur, donec Asia decedat hostis. Victor deinde regnu tibi reddat, hoc autem brevi futurum ratio promittit. Baetra intacta sunt: Indi, & Saggē in tua potestate, tot populi, tot exercitus, tot

equitum, peditumque millia ad renovandum bellum vires paratas habent, ut maior belli moles superfit, quam exhausta sit. Quid ruinas belluarum ritu, in perniciem non necessariam?

Fortiorum virorum est magis vitam contemnere, quam odisse vitam. Sæpe tadio laboris ad vilitatem sui compelluntur ignavi, ac virtus nihil inexpertum omittit.

Vita odiā non est viri fortis.

Itaque ultimum omnium mors est, ad quam non pigre ire fatis est. Proinde si Baetra, quod tutissimum receptaculum est, petimus, Praefectum regionis eius Belsum Regem temporis gratia, statuamus. Compositis rebus, iusto Regitibi fiduciatium restituet Imperium.

Mortis cōtemptus.

O E C O N O M I A orationis.

I. Insinuatione vititur Vulpes in re ambigua, proponens se austerior quidem, sed salubria dicturum, ducto à medicis exemplo. Hanc similitudinem fuscè prosequitur August. epist. 48. ad Vincentium, & ep. 1. ad Bonifacium, & Serm. 59. de verbis Domini. Casarius Arelatensis homil. 8. Philo Iudaeus de sacrificijs.

II. Primo opponit religionem, & infelicitatem ad deterrendum Darium, quo praetextu ambitiosi, & improbi, ut videre est in varijs historijs, sæpe abuti solent: Quippe nihil efficacius multitudinem regit, & ut ait Iustinus, lib. 8. Iure ille à Dijs proximus habetur, per quem Deorum maiestas vindicatur. Verum huiusmodi homines praetextu caelo, captant terras. Dijs proximus qui.

III. Addit sua fraudi delinimenta, & spes praclaras in posterum colligit ex adiunctis, si Darius tantisper huc infelicitum rerum velut effuso torrenti se subtrahat.

IV. Quod vafra artis est, etiam sententiosus est insidiator, quò sincerius loqui videatur, & Calliditas facilis in errorem inducat. Sed ἡγοῶν δαδῶν τῶν suspecta prudentibus oratio. blanda.

V. Ad summum rem de compacto gerunt perfidiosi, ut in Velabro Olearij.

Sic multi animus, quorum atroci iunctus malitia est,

Composita dicta ex pectore evolvunt suo,

Quæ cum componas dicta factis discrepant.

Accius in Emmonidibus.

Pppp

ORA.